

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงาน
ของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทศพร จันทนราช

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาฉบับนี้

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2554

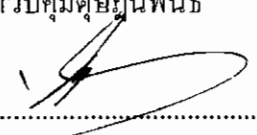
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

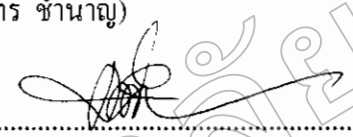
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2551

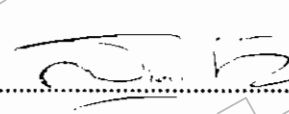
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของทศพร จันทนราช ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาคุณิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

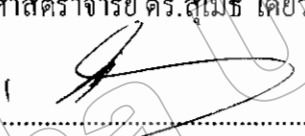
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

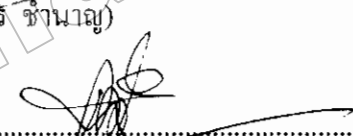

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

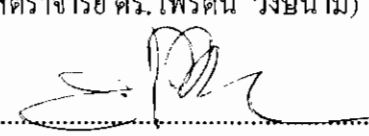

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เตียวอิศเรศ)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาคุณิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

คุณภินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก คร.สมุทร ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องของคุณภินิพนธ์และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่ให้ความรู้และแนะนำการใช้โปรแกรม LISREL พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ ที่กรุณาเป็นประธานสอบคุณภินิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย คณะกรรมการสอบคุณภินิพนธ์ที่ช่วยให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นวิ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธ์ 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน และ 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์ ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำศูนย์วัฒนธรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา และภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านสถิติและการวิจัยให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิมาน วรรณคำ อดีตรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่สนับสนุนและอนุญาตให้ผู้วิจัยลาศึกษาต่อ รวมทั้งคุณครู โรงเรียนบ้านปราสาท และโรงเรียนบ้านหนองกรดน้อยทุกคนที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาเอกที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในทุกเรื่อง และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมลูกให้รักในการศึกษาและให้คำสั่งสอนที่มีคุณค่าเสมอมา ขอขอบคุณภรรยา และลูก ๆ ที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของคุณภินิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการี บุรพจารย์ ของผู้วิจัยที่ได้อบรมสั่งสอนตลอดมา

ทศพร จันทนราช

48820440: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน/ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของ
ของผู้บริหาร โรงเรียน/ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ทศพร จันทนราช: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม
การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF
FACTORS RELATED TO PRINCIPALS' ADMINISTRATIVE BEHAVIORS AFFECTING
STUDENT ACHIEVEMENT UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION)
คณะกรรมการควบคุมคุรุณิพนธ์: สมุทร ชำนาญ, กศ.ด., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ด. 281 หน้า.
ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,359 คน
จาก 453 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนที่เน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครู
การรับรู้ความสามารถของคณะครูในภาพรวม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามของตัวแปรแฝงที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของ
ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน
และใช้โปรแกรม LISREL 8.80 Student Edition ในการพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง
ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาวะ
ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนที่เน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างพลัง
อำนาจให้กับครู การรับรู้ความสามารถของคณะครูในภาพรวม โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลโดยรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุด และ โมเดล
ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของข้อมูลเชิงประจักษ์กลมกลืนระดับดี ซึ่งสามารถอธิบายความ
แปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 83

48820440: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: STUDENT ACHIEVEMENT / FACTORS RELATED TO PRINCIPALS'

ADMINISTRATIVE BEHAVIORS AFFECTING STUDENT ACHIEVEMENT

THOSAPORN JUNTANARACH: A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS RELATED TO PRINCIPALS' ADMINISTRATIVE BEHAVIORS AFFECTING STUDENT ACHIEVEMENT UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION. DISSERTATION ADVISORY COMMITTEE: SAMOOT CHAMNAN, Ed.D., PAIRAT WONG-NAM, Ph.D. 281 P. 2011.

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model of factors related to principals' administrative behaviors affecting student achievement under the Office of Basic Education Commission, based on the concepts of instructional leadership, academic emphasis, teacher empowerment and collective teacher efficacy. The sample, derived by means of stratified random sampling, consisted of 1,359 teachers in 453 schools in the academic year 2008. There were five latent variables namely, instructional leadership, academic emphasis, teacher empowerment, collective teacher efficacy, and student achievement. The research instrument was a set of questionnaires on the four latent variables related to principals' administrative behaviors. Data were analyzed by descriptive statistics, using SPSS, LISREL 8.80 Student Edition to validate the causal relationship model.

Results indicated that the adjusted model was consistent with empirical data. Goodness of fit measures was found to be: $\chi^2 = 33.04$, $df = 34$, $p = .51$, $GFI = .99$, $RMSEA = .00$

The variables in adjusted model accounted for 83 percent of the variance in affecting student achievement. Variables having a statistically significant direct affecting student achievement were academic emphasis, teacher empowerment and collective teacher efficacy. Variables having a statistically significant indirect effect were: 1) instructional leadership indirectly affecting through academic emphasis, teacher empowerment and collective teacher efficacy; 2) academic emphasis indirectly affecting through teacher empowerment and collective teacher efficacy and 3) teacher empowerment indirectly affecting through collective teacher efficacy. The χ^2_{diff} indicated that the adjusted model accounted in affecting student achievement was found of being better than the hypothesis model.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
คำถามในการวิจัย	7
กรอบความคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
สภาพและการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน	18
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	21
การประเมินผลการศึกษาในระดับชาติ	24
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพล	
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	32
โมเดลลิสรและวิธีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง	101
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	107
3 วิธีดำเนินการวิจัย	128
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย	128
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวิจัย การหา	
คุณภาพของเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล	129

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบโมเดล	133
ขั้นตอนที่ 4 การสรุป การอภิปรายผล การเสนอแนะ และการเขียนรายงาน การวิจัย	140
4 ผลการวิจัย	142
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	142
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	144
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	145
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	179
สรุปผลการวิจัย	180
อภิปรายผล	181
ข้อเสนอแนะ	200
บรรณานุกรม	202
ภาคผนวก	216
ภาคผนวก ก	217
ภาคผนวก ข	219
ภาคผนวก ค	221
ภาคผนวก ง	231
ภาคผนวก จ	242
ภาคผนวก ฉ	244
ประวัติย่อของผู้วิจัย	281

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550	28
2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (NT) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550	28
3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550	31
4 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550	32
5 องค์ประกอบของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ	40
6 องค์ประกอบของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของเมอร์ฟี	41
7 องค์ประกอบโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของเวเบอร์	43
8 องค์ประกอบของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ	45
9 การเปรียบเทียบสารสนเทศด้านประชากรระหว่างรัฐโอไฮโอและกลุ่มตัวอย่าง	48
10 สรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบมาตรวัดภาวะผู้นำทางวิชาการ	49
11 กรอบแนวคิดทฤษฎีของตัวแปรที่ศึกษา	126
12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปร และค่าความโค้งของตัวแปร	146
13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	149
14 ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity และค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรที่มีองค์ประกอบ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	151

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ตามสมมติฐานการวิจัย 157
16	ค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานทางการวิจัย 163
17	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน หลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ 169
18	ค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของ โมเดลหลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความ คลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ 172
19	การเปรียบเทียบค่าสถิติระหว่างโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยกับ โมเดลหลังปรับค่า ความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ 176
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 243

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบความคิดในการวิจัย	10
2	โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงาน ของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	11
3	ที่มาของการเสริมสร้างพลังอำนาจ	63
4	ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลกรรม ที่จะเกิดขึ้น	83
5	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลกรรมที่ จะเกิดขึ้นต่อการตัดสินใจในกระทำพฤติกรรมของบุคคล	84
6	ผลจากรูปแบบที่แตกต่างกันของการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังใน ผลกรรมที่จะเกิดขึ้นต่อภาวะพฤติกรรมและความรู้สึก	85
7	โมเดลการรับรู้ความสามารถของครู	93
8	โมเดลการรับรู้ความสามารถของคณะครูในภาพรวม	100
9	โมเดลการวัด และโมเดลสมการโครงสร้าง	103
10	สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	141
11	โมเดลการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	153
12	โมเดลการวัดการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครู	154
13	โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของคณะครูในภาพรวม	155
14	ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามสมมติฐานการวิจัย	157
15	ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้	167